FINANSSIALA

30.11.2020

Pekonen-Ranta Mari

[Julkisuus]

FA:n lausunto Talousvaliokunnalle koskien valtioneuvoston E-kirjettä 141 2020 vp / Komission uusi pääomamarkkinaunionin toimintasuunnitelma

Finanssiala ry (FA) pitää valtioneuvoston kantoja pääosin kannatettavina. Työtä pääomamarkkinoiden kehittämiseksi on EU:ssa jatkettava. Lisäksi on huomioitava muut kuin sääntelyn keinoin toteutettavat toimet. FA katsoo, että toimivammat ja monipuolisemmat pääomamarkkinat luodaan ensisijaisesti markkinoiden omin toimin. Sijoituspäätöksiin tai sijoitusten ohjautumiseen ei tule vaikuttaa sääntelyn keinoin.

Nykyisessä sääntelyssä on myös runsaasti esteitä, joita on ensin purettava. Pääomamarkkinoiden rajat ylittävää toimintaa saadaan edistettyä myös varmistamalla nykyisen sääntelyn yhdenmukainen ja tehokas täytäntöönpano ja valvonta eri jäsenmaissa.

Esitämme lisäksi seuraavia huomioita E-kirjeessä esitettyihin näkemyksiin:

Toimi 1: FA on samaa mieltä valtioneuvoston siitä, että ehdotus EU-laajuiseksi yritystietokannaksi sisältää kannatettavia piirteitä, ja että sitä kehitettäessä on huomioitava muut yritystiedon saatavuuden lisäämiseen tähtäävät ratkaisut ja ehdotukset. Lopputuloksena tulisi olla yhteinen tietokanta, johon yritykset raportoisivat tietoa harmonisoidulla tavalla ja sisällöllä. Raportointia muihin päällekkäisiin kanaviin on samalla vähennettävä. Tietoja käyttäville tahoille tulee olla selkeät säännöt siitä, miten tietoja tulee säilyttää ja miten niitä saa käyttää. FA pitää erityisen tärkeänä tässä vaiheessa sitä, että ensi sijassa varmistetaan kestävän rahoituksen kannalta keskeisen ESG (Environmental, Social and Governance) -tiedon raportoinnin yhdenmukainen saatavuus eurooppalaisessa rekisterissä.

Toimi 3: FA kannattaa eurooppalaisten pitkäaikaissijoitusrahastojen ELTIF -sääntelyn uudelleenarviointia. Se, että ELTIF:ejä ei ole syntynyt ei kuitenkaan tarkoita, etteikö tämäntyyppistä rahoitusta/sijoituksia olisi ollut tarjolla. ELTIF:n sijaan ne on toteutettu AIF-rahastojen muodossa. Kannatamme myös mahdollisuutta tarjota tällaisia sijoituksia ei-ammattimaisille asiakkaille. Tällöin on välttämätöntä varmistaa sääntelyn yhteensopivuus MiFID-sääntelyn kanssa. Tällä hetkellä MiFID-velvoitteet vaikeuttavat tällaisten sijoitusten tarjoamista.

Toimi 4: FA on samaa mieltä VM:n kanssa vakuutusyhtiöiden sijoituksiin liittyvän sääntelyn kehittämisestä. Vakuutusyhtiöt ovat merkittävässä roolissa pitkäaikaisina sijoittajina sekä Euroopan talouden elpymisessä että kestävään talouteen siirryttäessä. Asiaan tulee kiinnittää riittävää huomiota jo käynnissä olevassa Solvenssi II -sääntelyn uudistamistyössä.

FA pitää erittäin tärkeänä välttää sellaisia sääntelytoimia, joilla kiristetään pankkien pääomavaatimuksia ja heikennetään niiden luotonantokykyä. Nykyisestä talouskriisistä elpyminen edellyttää, että pankkijärjestelmän yrityksille ja kotitalouksille tarjoama keskeinen rahoituskanava turvataan. Tämä edellyttää, että huolehditaan pankkien mahdollisuuksista rahoittaa talouskasvua sekä suoraan oman luotonantonsa kautta että välillisesti mm. toimimalla markkinatakaajana. Kiristynyt sääntely on vaikuttanut pankkien lainanantoon, ja se on myös vaikeuttanut markkinatakaustoimintaa.

Pankkien tarjoaman rahoituskanavan lisäksi kannatamme yritysten rahoitusmahdollisuuksien monipuolistamista pääomamarkkinoiden muiden rahoituskanavien kautta. Monipuolisemmat pääomamarkkinat ovat kaikkien finanssialan toimijoiden edun mukaista.

Toimi 6: FA kannattaa komission suunnitelmia kehittää EU:n arvopaperistamismarkkinoita. FA pitää tärkeänä laajentaa ja monipuolistaa arvopaperistamisen mahdollisuuksia sekä pankkien että institutionaalisten sijoittajien näkökulmasta.

Toimi 7: FA tukee suunnitelmia selvittää eurooppalaisen talousosaamisen parantamista. Esimerkiksi erilaiset talousosaamisen mittaamiseen liittyvien kriteerien yhtenäistämistoimet voivat olla selvittämisen arvoisia.

FA on samaa mieltä komission esittämän arvion kanssa siitä, että lähivuosien aikana voimaan tullut vähittäissijoittajille suunnattua tiedonantoa koskeva sääntely ei ole monilta osin päässyt tavoitteisiinsa tai se on epäonnistunutta. Viime vuosina voimaan tullut sijoittajansuojasääntely on monesti parantanut sijoittajansuojaa ja selkeyttänyt toimintatapoja. On kuitenkin selkeästi nähtävissä, että sääntely on joiltain osin liian yksityiskohtaista ja luonut raskaita prosesseja. Sääntely on myös osin epäjohdonmukaista muiden säännösten kanssa.

Nähtävissä on, että vähittäissijoittaja kokee saamansa tietomäärän raskaaksi eikä välttämättä erota sijoituksen tekemisen kannalta olennaista tietoa. Myyntiprosessit ovat muuttuneet raskaiksi myös asiakkaan näkökulmasta. Vähittäissijoittajille tarjottava tuotekirjo on myös rajautunut sääntelyn johdosta huomattavasti. Tämäntyyppinen sääntely ei edistä pääomamarkkinaunionin tavoitteita. FA tukee komission tavoitteita selkeyttää ja yhdenmukaistaa sijoittajansuojasäännöksiä mm. MiFID2:n ja PRIIPsin osalta. Molempiin säädöksiin odotetaan kokonaisuudistusta, ja näihin tavoitteisiin on kiinnitettävä riittävästi huomiota.

Sääntelyn kriittisen tarkastelun tulisi olla ensisijaista esimerkiksi siihen nähden, että ryhdyttäisiin luomaan Eurooppaan sääntelyteitse uusia yksinkertaisia sijoitustuotteita. Tällaisia tuotteita on jo markkinoilla runsaasti. Sijoitusten hajauttaminen monipuolisiin ja erilaisen riskitason sijoitustuotteisiin on edelleen sallittava. Vähittäissijoittajan mahdollisuus valita erilaisten tuotteiden välillä hänen tarpeistaan, tavoitteistaan ja riskinottohalustaan riippuen on turvattava.

Toimi 9: Komissio suunnittelee eläkkeiden riittävyyden sekä kestävyyden mittaristoja. Mittaristoja on olemassa jo tällä hetkellä ja komissio tuottaa eläkkeiden riittävyyttä ja kestävyyttä koskien arviointia sosiaalisesta suoriutumisesta myös eläkkeitä koskien. Indikaattoritietoja hyödynnetään keskustelun ja tietojenvaihdon pohjana jäsenvaltioiden välillä sekä talouspolitiikan ohjausjaksossa, kuten myös kolmen vuoden välein julkaistavissa laajemmissa raporteissa. Lisäeläkkeet on jo osin huomioitu nykyisissä tilastoissa. Tiedon lisääminen on periaatteessa hyvä asia, mutta sen kääntöpuolena on mm. raskaampi raportointikäytäntö.

Komissio selvittää mm. myös ammatillisten eläkkeiden parhaiden käytäntöjen ja automaattijäsenyyden edistämistä jäsenvaltioissa komission antaman lainsäädäntöehdotuksen kautta. Suositus ei sovellu Suomeen, koska meillä on kattava lakisääteinen ja katoton työeläke.

Toimi 10: FA näkee sinänsä perusteltuina ehdotukset lähdeverotuksen järkeistämisestä rajat ylittävien sijoitusten helpottamiseksi. Asiassa on kuitenkin huomattava, että Suomen käyttöön ottama järjestelmä ei välttämättä vastaa sitä, mitä EU tulee esittämään. Suomalaiseen järjestelmään on kehitetty ainoastaan Suomea koskevia velvoitteita, jotka eivät OECD:n TRACE-mallista itsessään juonnu ja EU:n piirissä voidaan helposti tehdä toisenlaisia ratkaisuja. Suomessa

sovellettavan osinkojen lähdeverotusmenettelyn kannalta perustelluinta olisikin odottaa sitä, mitä komissio ehdottaa. Suomalainen järjestelmän käyttöönotto pitää sisällään ongelmia mm. erittäin kireän aikataulun muodossa, joista aiheutuu riskejä suomalaiselle arvopaperimarkkinalle. Asiassa tulisi meillä ottaa aikalisä ja odottaa EU:n ehdotusta, jotta saataisiin aikaan aidosti harmonisoitu menettely.

Toimi 14: FA pitää hyvänä komission tavoitetta kehittää oman pääoman ehtoisten arvopapereiden kaupankäynnin jälkeisen tiedon kokoamista EU-tasoiseen ns. consolidated tapeen. Toimella on yhteys komission yritystietokantahankkeeseen. Tällä hetkellä toteutustavoista ei vielä ole tietoa. Jos tällainen yhteinen arvopaperikaupankäynnin lista perustetaan, sen käyttöä ei tulisi tehdä toimijoille pakolliseksi, vaan sen toiminnan ja rahoituksen tulisi perustua vapaaehtoisuuteen. Lisäksi on huomioitava, että järjestelmä ei poistaisi kaikkia markkinadataan liittyviä ongelmia.

Toimi 16: FA pitää VM:n näkemyksiä eurooppalaisen valvontajärjestelmän kehittämisestä pääosin kannatettavina. Tässä työssä tulisi kuitenkin pitää edelleen esillä muutaman vuoden takaisessa eurooppalaisten valvontaviranomaisten uudistuksessa todetut haasteet suoran EU-tason valvonnan perustamiselle.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi